

Előfizetési díj:

Egészévre 4 ft., Félévre
2 ft., Negyedévre 1 ft.

Hirdetmények:

3 hasábos petítor egyszer
9 kr., többszöri hirdetésnél
7 kr. Bélyegdíj 30 kr.

Nyilttór petítor 12 kr.

ZALAMEGYE

társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

A lap

szellemi és anyagi részét
illető közlemények a szerkesztőséghez küldendők.

Bérmertelen leveleket
csak ismert kezektől fogadunk el.

Kéziratokat nem küldünk
vissza.

A „Zalamegyei gazdasági egyesület“ és a „Zalaegerszegi ügyvédi kamara“ hivatalos közlönye.

Megjelenik minden vasárnap.

A kis lutri és az osztálysorsjáték.

A pénzügyminiszternek a budgetvita alatt tett nyilatkozata szerint most már kétségtelen, hogy a kormány komoly elhatározással ki akarja küszöbölni állami háztartásunkból a kis lutri szégyenletes tételét.

Ha csak mi rajtunk, magyarokon állana, ez már bizonyára megtörtént volna. Hisz mindössze 1,232,000 forint az a tiszta jövedelem, amit a lottójövedék az 1889-ik évben szolgáltatott és ezen összeg nem oly jelentékeny, hogy arról most, mikor budgetünkben az egyensúly legnagyobb örömeinkre végre helyre állt, le nem mondhatnánk a kis lutri egyszerű eltörlésével.

Csak hogy ezzel egészen nem érnék célt; mivel a tőlünk kiszorult kis lutri játékosok Ausztriát özönlének el, oda vinnék betétjeiket s ez által a magyar betétek az osztrák kincstárba folynának. Elvesztenék tehát a lutri után eddig befolyt évi jövedéket anélkül, hogy a közönséget ezen, nem egy családnak már romlását okozott szerencsejátékban való részvételtől megakadályoznák. Mert azt, hogy valaki Ausztriában ne rakja a lutriban, sem megtiltani, sem ellenőrizni nem lehet.

Ez okból csak helyeselni lehet, hogy a pénzügyminiszter arra törekszik, miszerint ezen oly fontos kérdést Ausztriával való kölcsönös megegyezés alapján oldja meg.

Együttal kijelentette a miniszter, hogy a kis lutrit az osztálysorsjátékkal szándékozik pótolni, ami bizonyára a másik államra: Ausztriára való tekintetől történik; mert a midőn a monarchia másik államában a lutri még nyolc millió forinton felül jövedelmez, gondolni sem lehet arra, hogy e jövedelmi forrás ott egyszerűen elejtsék, a nélkül, hogy leglább annak részleges pótlásáról gondoskodva ne legyen.

Az osztálysorsjáték tehát recompensatio akar lenni a kis lutri eddigi jövedelmeért.

Az osztálysorsjátékban nyújtott kárpótlási mód magában véve ugyan szintén sok kifogás alá eshetik.

Célja az állam pénzügyi érdekeinek szolgálni; azonban a játékszenvedély segítségével, melyet pedig a társadalmi rétegekben éleszteni bizonyára az államnak lehet legkevésbé feladata.

Más részt azonban a tapasztalás igazolja, hogy a játék vágya nem korlátozható ott sem, a hol különben az állam a maga hatalmas eszközeivel tartózkodik a cége alatt folytatott játék-vállalatoktól.

Az osztálysorsjáték bizonyos nemét már a rómaiak ismerték és napjainkban látjuk, hogy a sorsjátékot teljesen mellőző Angliában csak úgy ki van fejlődve a játék szenvedélye, mint akárhol másutt, csak hogy az más formákban — szomorú példa reá a totalizateur — keres és talál kielégítést.

Ma, midőn az élet küzdelme sokkal nehezebb, mint régente; a midőn a birvágy, a hirtelen meggazdagodásra való törekvés átmege a legfiatalabb nemzedék vérébe; nehéz, sőt lehetetlen ezen áramlatot teljesen visszaszorítani.

Az állam, legfőképp pedig oly állam, melyet pénzügyi tekintetek is reá utalnak, ily viszonyok között alig tehet egyebet, mint hogy a játékügyet aképen rendezze, hogy az abból eredhető káros következmények lehetőleg enyhíthessenek.

Kétségtelen, hogy az osztálysorsjátéknak Németországban kipróbált rendszere és szervezete a fent jelzett tekintetek érvényesülésére minden körülmény között előnyösebb módot nyújt, mint a lutri.

A lottó-gyűjtőde naponként nyitva áll a játékosok részére. Itt egész éven át tart a játék. A tételek apró összegeket is képviselhetnek s így a „legkisebb“ emberek veszíthetik el pénzüket. Ezzel szemben az osztálysorsjáték rendszerint évente kétszer rendeztetik. A játék izgalma

sokkal rövidebb időre, a huzást közvetlenül megelőző napokra redukálódik. A kiadott sorsjegyek ára nem csekély s az egészen szegény emberek által, kiknek fillérei nem tehetők kockára, nehezen teremthető elő. Azonban a részjegyek létesítése folytán a sorsjátékban való részvétel nem pusztán a vagyonosabb körök privilégiuma, hanem lehetővé válik azokra nézve is, akik szerényebb anyagi viszonyok között élnek.

És mindezek felül az osztálysorsjáték nem „lutri“ a szónak amaz értelmében, mely szerint a résztvevőre nézve a nyereség valószínűsége az állammal szemben nagyon is csekély s így a lehető legproblematisabb; mert az osztálysorsjátékban a befolyt összegek előzetesen megállapított nagyszámú nyereményekre felosztván, azok nyeremények alakjában majdnem teljes értékben ismét a közönség közé kerülnek vissza. Az állam beéri a százalékkal, melyet a nyereményekből közvetítői illeték, vagy mondjuk vállalkozói nyereség gyanánt a maga részére levon.

Ha azonban eltekintünk ez alanyi és méltányossági szempontoktól, az osztálysorsjáték behozatala indokolva volna nálunk tisztán fiskális szempontból is, még pedig annál inkább; mert az előfeltételek adva vannak a vállalkozás pénzügyi sikerére nézve.

Az évek óta kibocsátott kis sorsjegyek ugyanis a közönségben már bizonyos iskolázottságot teremtettek meg a sorsjátékok gyakorlásában. A Vörös-kereszt, a Bazilika és a Józsv sorsjegyek népszerűek és megértették a talajt arra, hogy az osztálysorsjegyek kész befogadást nyerjenek a legszélesebb körökben.

Más részt az új sorsjegytörvény gátot vetvén a további sorsjegy-kibocsátásoknak, nem különben az idegen sorsjegyek beözönlésének, az osztálysorsjegyek a versenyt nem fognák megérezni, főképp ha árukat szerencsésen állapítják meg. Ez esetben számítani lehet reá, hogy

„Zalamegye“ tárcája.

Neked igazad volt!

Irta: Naglné Karay Mariska.

(Vége.)

A kis erdőszélén már várták őket Jenő és segédei hidegen, komoran üdvözölték egymást; a segédek hamar kimerítették a távolságot s a feleket fölállították.

Megtörtént a kibékítési kísérlet is, és Endre kézségesen kijelenté, hogy neki sérteni szándéka nem volt s a legnagyobb örömmel nyujtana a béke jobbát, de Jenő egy elutasító mozdulatot tett kezével s röviden veté oda: végezzünk.

Majdnem egy pillanatban durrant el a két fegyver, de Endré nem talált, nem is találhatott, mivel pisztolyát a levegőbe sűtötte ki, Jenő jól célozott, mert Endre megtántorodott.

Az orvosok azonnal hozzá tutottak s Jenő látta, mint lepi el egész ruháját a vér, aztán lefektették a tőre s a sebre kötést alkalmaztak. Pár pillanattal megdöbbenve nézte, aztán pár lépést tett előre, de hirtelen dacosan megfordult és kocsijába ülve, elvágtatott.

Egyenesen Irénhez sietet, le akart borulni előtte és azt mondani: legjobb barátomat öltem meg e percben azért, mert téged bántani mert, és megölöm a félvilágot, ha kell, de téged bántani nem engedlek!

De a bájos szírén nem volt otthon, helyette egy kis levélkét adott át a cseléd, melyet kisasszonya hagyott az ő számára. A levélkében néhány kedveskedő hízlgésen kívül az állt, hogy a papája véletlenül megérezte és neki el kell vele azonnal utazni a fürdőbe.

De azt elfelejtette megírni, hogy melyik fürdőbe. De nem azért volt Jenő szerelmes, hogy ilyen csekélység visszatartotta volna attól, hogy utánuk men-

jen. Csak hamar megtudta, hogy merre mentek s ő mindenütt nyakukban volt. A leírás után mindenki emlékezett a feltűnő szépségű leányra, ki egy öreges uri emberrel utazott, s majdnem egy időben érkeztek az m-i fürdőbe.

Ugyanabba a vendéglőbe szállt meg ő is; még az a tudat is jól esett lelkének, hogy egy földel alatt van vele. Nyugtalan lelke nem hagyta aludni, egész éjjel színezte azt a jelenetet, melyet holnap rögtönözni fog, mert eltökélt szándéka volt megkérni Vingaytól Irén kezét. Arra nem is gondolt, hogy kosarat kapjon, hisz birta a leány ígérését, szerelmét, még csak az apai beleegyezés szükséges, aztán elviszi kedvesét messze, messze, ahol nem oly irigyek és rosszak az emberek.

Alig várta a delet, hogy bejelentesse magát a bárónál. Az öreg főúr előzékeny leereszkedéssel fogadta s miután helyet foglaltak, szivarral kínálta meg.

De dacára Jenő minden kieszelt tervének, sehogy sem tudta, hogy kezdje a dolgot, mindig várta, hogy Irén majd csak belép egyszer s akkor magától megy minden.

De Irén nem jött s Jenő érezte, hogy minden udvariassága dacára kezd terhére lenni Vingaynak. Végre elszánta magát és fölkelve mondá:

— Meg fog engedni báró ur, ha egy kérést kockázatok.

— Oh kérem!

— Tudom, csodálkozott, hogy mi hozott engem, idegent ide, de nekem a báró ur nem oly idegen, mint én talán önnek.

Vingay udvariasan meghajtá magát.

— Kedves leánya, kit én mindennek felett szeretek, mindig gyöngéd szeretettel beszélt apjáról, s mondhatom, sokszor irigy lennék, ha a gyermeki szeretetet irigyelni szabadna.

— Az én leányom? — kérdé csodálkozva a férfi — tévedésben van fiatal barátom, nekem, fájdalom, gyermekeim nincsenek.

— Tudom báró ur, hogy a világ előtt nincsenek, nem is az ön nevével viseli, de azért még is az ön gyermeke.

Vingay nem felelt, de olyan formát gondolt, hogy az bizony meglehet, de hát ő nem emlékszik rá. Jenő pedig folytató.

— S minthogy én nagyon, kimondhatatlanul, szeretem őt és ő is viszont engem, adja báró ur áldását a frigyre.

Engedje, hogy szeretett Irénem örökre az enyém legyen . . .

De már erre roppant kacagásban tört ki a báró, úgy kacagott, hogy a könyei végig folytak arcán és sokáig szóhoz sem jutott.

Jenő megütöközve nézte egy darabig, aztán elvörösödve szégyenében, izgatottan mondá:

— Uram! . . .

— No önt ugyan szépen elbolondította az a kis boszorkány — mondá végre szaggatottan a nevetéstől — hát az én leányomnak adta ki magát? igazán nem rossz gondolat!

— Hogy értsem ezt uram — mond Jenő elsápadva — Irén tehát nem az ön leánya?

— Époly kevéssé, mint az öné, fiatal barátom — nevetett ujra a báró, de aztán látva Jenő sápadt, dült arcát, komolyabban mondá:

— Ez igazán rossz tréfa volt Iréntől, ezért megfogom dorgálni őt. De ne vegye oly nagyon szívére a dolgot barátom, ne vessen ön is, nevesse ki az egészet és ne gondoljon többé vele.

De Jenőnek nem volt kedve nevetni. Nem tudta, a szégyen fáj-e jobban, mely érte, vagy a csalódás, mely szívét zuzta szét. A világnak tehát igaza volt és ő elvakultan angyalnak hitte a föld legocsányabb salakját.

Sokáig tartott, míg magához tért, és midőn végre rendezni birta gondolatait, arra kérte Vingayt, hívassa be a leányt.

a kibocsátott darabok rohamos kelendőségnek fognak örüdeni.

Csak a sorsjegyek túlságos elaprózásától kell majd óvakodni; mert könnyen megeshetik, hogy az osztálysorsjáték ellenkező hatást keltene, mint amit vele tényleg elérni törekszünk.

A „Dunántúli Közművelődési Egyesület“ alakuló ülése.

A „Dunántúli Közművelődési Egyesület“ alakuló ülését Széll Kálmán elnökle alatt f. hó 20-án tartotta Budapesten, Pestvármegye nagy termében.

A gyűlésen résztvettek a dunántúli megyék országgyűlési képviselői teljes számmal, a dunántúli vármegyék főispánjai, alispánjai s azonkívül mindegyik dunántúli vármegye s a városok tekintélyes számú küldöttséggel voltak képviselve.

A közgyűlést Széll Kálmán szervezőbizottsági elnök nyitotta meg. Engem ért a szerencse — úgy mond — hogy a dunántúli törvényhatóságokat e mai nagyjelentőségű actusra figyelmeztessen s felszólítsam őket, hogy képviseltesék magukat a „Dunántúli Közművelődési Egyesület“ alakulásán. És midőn e gyűlésen az első felszólaló én vagyok, lehetetlen, hogy hazafias örömmel ne adjak kifejezést, azért a meleg és lelkes fogadtatásért, melylyel az eszme mindenütt találkozott. Ez nem is lehetett másképp, mert a Dunántúl társadalmá mindig a legelső helyen állt, a mikor hazafias motívumok, hazafias célok megvalósításáról, előmozdításáról volt szó. Arra azonban ő sem volt elkészülve, hogy ilyen nagyszerű, imponans módon manifestálja a Dunántúl hazafiasságát s ilyen szép számmal fogja együtt látni a Dunántúlnak színe-javát, az alakuló közgyűlésen. Ez oly fényes bizonyítéka a hazafias éberségnek, a nemzeti közügyek iránti érdeklődésnek, hogy a legnagyobb közönnet és tisztelet illeti meg a törvényhatóságok vezetői férfait. A szervezőbizottság nevében mond köszönetet a megjelenteknek; a midőn még egyszer üdvözlő öket, kéri, hogy a tárgyalások vezetésére elnököt válasszanak.

Tallán Béla somogy megyei főispán indítványára zajos éljenzés között Széll Kálmán kérésre fel elnöknek a tárgyalás vezetésére.

Széll Kálmán lelkes éljenzés között elfoglalta az elnöki széket s köszönetet mondott a benne helyezett, megtisztelt bizaomért. A jegyzőkönyv vezetésére Fenyvesy Ferenc és Mészáros Lajos országgyűlési képviselőket kérte fel s azután a jelen voltak általános figyelmé között így folytatta beszédét:

A cél, mely előttünk lebeg, ismeretes. Akik itt megjelentek, azok tudják, hogy a közművelődést, a magyarság terjedését akarjuk előmozdítani. Nem szükséges bővebben fejtegetni, hogy milyen fokozott fontossággal bír ez a mi viszonyaink között. Ez az államnak legvitálisabb érdeke, mert a közművelődés kérdésében a nemzet jövője fekszik. E célok elérésére, zajtalanul, de intensive működő közművelődési egyesületekre van szükség. A nagy materiát kézben tartani az állam dolga, de az állam rá van szorulva, mint minden kérdésben, úgy ebben is, a társadalom támogató közreműködésére. A mai kor az állam feladatait folyton szaporítja s az államnak ügyszólván mindennap meg van a maga napikérdése, melynek támogatása kötelesség. De minden alkotmányos államszervezetben az egész ügyvitelnek ügyszólván szükségszerű követelménye az, hogy a társadalom támogassa, erőt szolgáltasson az államnak nagy munkájához. Eppen a közművelődés kérdése az, melyben legtágabb tere nyílik a társadalom munkásságának. Ezért látjuk szükségesnek önöket ide fásasztani, hogy megkérdezzük, nem akarnak-e követ köre hordva hozzájárulni a dunántúli közművelődési egyesület megalkotásához. (Zajos éljenzés.)

— Azt hiszem barátom — mondá rábeszélőn — jobb lenne önnek, ha nem látja viszont. Ön igen föl van indulva és talán olyat lehet . . .

— Azt gondolja talán, hogy megölöm azt a leányt? — mond keserűen nevetve — sokkal inkább megvetem, hogy sem azt tenném. Nem érdemli meg a nyomorult! Ne féljen uram, csak látni akarom, látni azt a madonna arcot, melyre egykor imádatlalt néztem.

Oh ha akkor tudtam volna, hogy mind az csak hazug képmutatás, s az a madonna arc milyen rút gyalázatot takar. De én bolond, hittem neki. Örültél, vakká tett szerelmem, bár soha se eszméltem volna föl belőle. De azért sem fáj; — tette hozzá indulatosan — nevetni, kacagni fogok fölötte, de előbb arcába vágom annak a, annak a leánynak: mit is mondjak neki? hisz a legkeményebb szó is enyhe annak kifejezésére. Amint Irén belépve, észrevette Jenőt, megdöbben, de aztán nyugodtan, majdnem szemtelenül közeledett hozzá.

— Ön itt?

— Igen kisasszony itt vagyok — mond gúnyos udvariassággal Jenő — a szerelem, az a mindenható, boldogító szerelem nyárnyakat adott és én reptülve siettem kegyed után? Nos hát nem örül neki? Nem borul a keblemre? hiszen édes atyja megengedi, vagy talán nem szeret már?

Olyan bántóan hangzott Jenő gúnyolódása, Irén már az első szavaknál megértette, hogy álnoksága kiderült, s ösztönszerűleg buzódott hátra, mit látva a férfi, sértőn nevetni kezdett.

— Csak nem fél talán kisasszony, hogy ugy húzódik fölém? No ne féljen hát, hisz egy ujjal sem bántom. Első fölhevülésemben talán megfordult agyamban az a gondolat, hogy megölöm, de az már elmúlt, jókor észre tértem, hisz az ilyen leányt nem szokták megölni! Bár milyen kegyetlenül bánt is kegyed velem, bosszuntól ne féljen; sokkal jobban megvetem, hogy sem tovább is foglalkozzam önnel; kedvem volna ugyan,

Ez eszmékből kiindulva, teendők az lesz, hogy az előterjesztendő alapszabályokat megvitassuk s azok alapján a megalkotást kimondva, a vezető tisztviselőket megválasszuk. Az alapszabályok tárgyalása előtt Beksies Gusztáv országgyűlési képviselő ur fogja az egyesület céljait fejtegetni. (Halljuk! Halljuk!)

Az első szónok Beksies Gusztáv, az egyesület eszméjének megpendítője, az ügy buzgó és lelkes harcosa volt. Azzal kezdé beszédét, hogy az egyesület nem szavak, hanem tettek által kíván hatni. Egy fényes, ragyogó eszme hozott össze itt bennünket — úgy mond — az, mely a mi szívünkben és agyunkban meg van, de meg van az önkö küldőinek szíveiben is: a magyar nemzeti állam eszméje! A magyar társadalom megmozdult, a felvidék, az erdélyi részek, a főváros egymás után alakították meg a közművelődési egyesületeiket, csak a Dunántúl maradt csendesen a mai napig. Ez nem azért történt azonban, mintha a Dunántúl nem akarna részt venni a nemzeti missióban, hanem azért, mert itt egyelőre csend uralkodik, nincsenek nemzeti-ségi izgatók, a kik ellen különösen védekezni kellene.

De mert izgatók nincsenek, azért meg vannak ott is feladataink s a különbség mindössze az, hogy a megoldás ránk nézve könnyebb, mint másutt. A statistica adatai bizonyítják, hogy a Dunántúl három törvényhatóságának területén a magyar ajkúak kisebbségben vannak, két törvényhatóságban pedig alig valamivel mulják felül a nemzetiségeket. Ez is bizonyítja, hogy milyen tág tere nyílik ott a mozgalomnak.

Második fontosabb feladata a közművelődési mozgalomnak a kivándorlás megakadályozása. Ez nálunk a történelemben nyílik vissza, mert volt idő, a mikor a magyar nyelv és kultúra a tengerig terjedt. A török hódoltság alatt azonban a Száva mögé szorította vissza a magyarságot a szláv elem, sőt később még itt is mélyen belenyúlt a magyarság testébe. Most innét halad a magyar kivándorlás vissza a tenger felé s míg 1848-ban csak 6000 magyar volt Horvát és Tótországban, az 1880. évi népszámlálás már több mint 40,000 magyart mutat ki s manapság a kivándorlás olyan mérveket öltött már, hogy ha rögtönös segítség nem érkezik, az egész Bakonyvidék sem lesz elég koldus- és vándorbotnak, a phylloxera vész miatt koldussá lett magyar népek az országból való kiözönlése alkalmára. A kormány megígérte a segédelmet, tegye meg a társadalom is a maga kötelességét.

A harmadik feladat a kivándorlás irányzása, ha már azt teljesen megakadályozni nem lehet. Ne menjen a magyar paraszt Amerikába kényeret keresni, hanem keresse boldogulását a haza határain belül, s maradjon legalább Szent-István birodalmának polgára, ha már szekebb magyar hazáját elhagyni kénytelen. Ez a három cél az, mely már magában véve méltó és diszes testület buzgóságát igénybe venni. A Dunántúlnak van gazdag arisztocráciája, vagyonos polgársága, áldozatkész főpánsága, lelkes, buzgó gentrije és városaiban művelt közép osztálya. Ha ezek a tényezők összetartanak és együtt munkálkodnak, a magasztos cél már el van érve. Beszédét e szókkal végzi:

„Fel tehát, dunántúli társadalom, fel a nemzeti munkára! Sorakozzunk! Legyen sorainkban mindenki rangosztály- és nemzetiségi különbség nélkül, és akkor, t. uraim, megoldjuk ezt a nagy nemzeti missiót, s épülni fog a magyar nemzeti állam legerősebb vára s ez a vár a „Dunántúl“ lesz. (Élénk éljenzés és taps.) Egy vár, egy védmű, mely nem támad meg senkit, de véd és nagygyá teszi a hazát! (Zajos éljenzés.) Lehet, hogy mi ezi az épületet nem fejezzük be, részt fognak abban venni a későbbi nemzedékek is, de ennek a nemzedéknek örök dicsősége lesz, hogy ő kezdte meg e nagy nemzeti munkát. Üdvözlöm önöket uraim, mint e mű kezdeményezőit!“ (Éljenzés.)

Reissig Ede Vasvármegye alispánja, köszönetet mondva a szervező bizottságnak ügybuzgó működéséért, küldői nevében kijelenté, hogy hozzájárul az egyesület

mint valami kártékony férget eltaposni, de nem teszem, hadd örüljön tovább is nyomorult életének. Hogy mit vétett ellenem? Az nem tartozik most ide, nem azért hívtam, hogy talán keserves szemrehányásokkal illessem, ha ezt tenném, megérdemelném, hogy kinevessen érte. Csak látni akartam utoljára, azt akartam megtudni, mer-e ezek után a szemembe nézni? Jól van, ezentul nem ismerjük egymást, Isten önnel kisasszony!

A leányt lesújtá a férfi hideg megvetése, hiszen ha örjögött, átkozódott volna, arra neki is volt fegyvere, de mit teygen e hideg, nyugodt hang ellen, melynek minden szava méregbe mártott nyíl volt.

— Jenő! — suttogá sápadtan és a távozó férfi után sietett — öl meg inkább, de vond vissza megvető szavaidat!

— Legyen szives kisasszony azt a bizalmas megszólítást mellőzni — mond hidegen és büszkén a férfi — ami szabad volt báró Vingay leányának, az nem szabad báró Vingay . . . de nem mondom meg igazi nevét, én pirulnék, nem kegyed, mert az ilyen hölgyek pirulni nem tudnak. Ha kegyed halni akar, hát csak ölje meg magát, de legyen meggyőződve, hogy nem fogom meg-síratni, tehát jobb, ha nem fásasztja vele magát.

Irén bármilyen mélyen sülyedt is, még is fájta Jenő sértő megvetése, távozása után leveté magát a pamlagra, s göresősen szorítá öklöbe kezeit.

Vingay, ki eddig néma szemlélője volt a jelenetnek, most megszólalt:

— Azt hiszem gyermekem, ezek után nem fogsz csodálkozni azon, ha fölmondom a barátságot. Keress magadnak más bolondot, nekem már elég volt. Nem engedlek el üres kézzel, nézd ez utalványt, beválthatod, fukarsággal nem válolhatsz; ékszered, mindent megtarthatasz, és csak arra kérlek, ne kerüld többé a szemem elé.

Irén, mintha kigyó marta volna meg, ugrott föl helyéről, nagyra nyílt szemekkel bámult a férfira, aztán

megalakításának eszméjéhez. Hasonló értelemben nyilatkozott Malckfalca Gyéza Somogyvármegye közönségének nevében. A többi vármegyeék szónokai — tekintve, hogy az egész Dunántúlnak hő óhaja az egyesület megalkotása, ennek nyilvánításától a jelen voltak kívánságára elállottak.

Erre Széll Kálmán elnök határozatlag kimondotta, hogy a Dunántúl megyéknek és városainak legnagyobb részét képviselő közgyűlés a „Dunántúli Közművelődési Egyesület“ megalkotásának eszméjét magáévé teszi s azt kész tőle kelthető minden módon támogatni.

Ezután Fenyvesy Ferenc országgyűlési képviselő előterjesztette az előkészítő bizottság által készített alapszabály tervezetet, melynek tárgyalása közben élénk eszmecseré fejlődött ki s a tervezethez többen hozzá szóltak.

Dr. Ruzsicska Kálmán zalavármegyei kir. tanfelügyelő az egyesület céljainak fejtegetésénél szólalt fel, hangsúlyozva, hogy a kormány épen az anyagi küzdelmek nehéz éveiben igen sok hasznosat művelt Muraközben a nem magyar ajkú lakosság művelődésének előbbre vitelében. A nemzetiségi vidékeken annyira fontos ismétlő iskolázást ajánlotta az egyesület figyelmébe és azt is hangsúlyozta, hogy egyes kiváló képességű tanulók támogatását ne mulaszták el felvenni a programba. Indítványozta, hogy az alakítandó egyesület ne csak segítse az állam és községek által már fellátott kisdudóvokat és menhelyeket, hanem a művelődési és földrajzi szempontból fontos szegényebb községekben állítson is fel ilyeneket. Az indítványt a közgyűlés helyesléssel fogadta.

Az alapszabályok tárgyalásának befejeztével Széll Kálmán elnök határozatként kimondotta, hogy az egyesület megalkotul s a megvitatt és elfogadott alapszabályok nyomán működését meg is kezdi. Ezután kijelenté, hogy az összes megjelentek tagjai lesznek a nagy kormányzó választmányának.

Lukács Gyula országgyűlési képviselő indítványára a candidatio mellőzésével nagy lelkesedéssel, egyhangúlag elnöknek Széll Kálmán, alelnöknek Beksies Gusztáv és Pallavicini Ede örgyőf választottak meg.

Széll Kálmán elnök megköszönte a bizalmat, igéré, hogy részéről mindent elkövet az egyesület céljainak megvalósítása érdekében. Sikert azonban csak az esetben remél, hogy ha a Dunántúl érdeklődése ezen nagy fontosságú ügy iránt a maihoz hasonló lesz folytonosan. Bejelenté az „Erdélyi közművelődési Egyesület“-nek, az „Országos magyar Iskolaegyesület“-nek üdvözlétét, úgy a Dunántúl számos helyéről érkezett üdvözlő sürgönyöket. Kitérő éljenzéssel fogadta a gyűlés az elnöknek ama jelentését, hogy Bródy Zsigmond és Kaiser József lettek az egyesületnek első örökös alapító tagjai 1000—1000 forinttal; továbbá száz forintos alapítványokat tettek: Beóthy Ákos, Apponyi Albert gróf, Bittó István, Konkoly Thege Béla, Vargyas Endre és Hollán Ernő.

Végül elnök megköszönte a jelen voltak türelmét, a gyűlést bezárta.

Megyei élet.

A megyei közigazgatási bizottság november havi ülését Seastits Benő főispán Óméltóságának elnökle alatt f. hó 11-én tartotta.

(Vége.)

Kir. tanfelügyelő havi jelentésében előadja, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter az egyedutai építkezések ügyében kötött szerződést jóváhagyta, a stridói munkálatok felülvizsgálását elrendelte. — Ugyanezen időszakban elrendelte még a balaton-füredi szeretházánál befejezett javítási munkálatok felülvizsgálását s a pörzombati áll. iskola építésén szükséges javítási munkálatok szaksteri felvételét. — Felterjesztést tett a csáktornyai áll. tanítóképződe épületének utó felülvizsgálata ügyében. — Ezen időszakban a nagy-kánizsai kereske-

egy szó nélkül kifutott a szobából, becsapva maga után az ajtótt s összeszorított fogain keresztül szürte a szót.

— Vén bolond!

Jenő testben és lélekben megtörve érkezett haza; az az erőltetett szerep kimeríté erejét; mert bármint tagadta, végtelenül fájt a csalódás. Csak most érezte még igazán, mennyire szerette azt a leányt. Azt hitte, nem bírja el és azt gondola: nem jobb volna-e a robozó vonatról levetni magát, midőn az a szédítő mélység fölött áthalad, és ő ott maradna összetört tagokkal és nem fájna többé semmi. Sokszor már a homlokához szorítá a pisztoly hideg csövét, csak az ujjnak egy kicsiny nyomása és — vége van mindennek. De aztán föllázadt büszkesége legyőzte gyengességét! Eh! nem érdemli meg az a leány!

Haza érkezve, első dolga volt fölkeresni Endrét, azt sem tudta, él-e, vagy meghalt. Ott hagyta véreben fekiüdni s még csak egy engesztelő szót sem intézett hozzá.

Hálát adott az Istennek, hogy nem halt meg és hogy a seb nem veszélyes. Milyen borzasztó lett volna még az a tudat is megkínzott lelkének, hogy legjobb barátjának vált gyilkosává.

Endre alig ismert rá, midőn belépett hozzá. Komor, sápadt arcából fénytelenül révedeztek beesett szemei.

— Beteg vagy? — kérdé részvétellel.

— Beteg, nagyon beteg; a lelkem fáj, a szívem össze van törve, oh milyen jó volna meghalni!

Aztán oda ült a beteg ágya mellé, lehorgasztá fejét és sokáig hallgatott.

Endre megsajnálta s megszorítván kezét, kérdé:

— Mi történt?

Oh ha azt el lehetne mondani — mond fejét fölkapva és arca kigyuladt — de azt szavakkal elmondani nem lehet.

— Csalódtál benne?

delmi testület alsó-fokú kereskedelmi iskolát, Krengl Irma okl. ipariskolai tanótónó kézimunka iskolát nyitott. Ezeket, nemkülönben a nagy-kanizsai izr. hitközség által ezen tanévben megnyitott polgári fiú-iskolát, valamint a nagy-kanizsai iparos tanonciskolát és Atilla utcai kisdudódat meglátogatta. — Ezen időszakban meglátogatta Rezsőffy György miniszteri iskolalátogatóval és a körorvossal a türjei, batyki és végedi róm. kath. iskolákat. — Tekénység az iskola helyiség tarthatatlan állapota folytán az építkezésnek a tavasszal újabb elhalasztása esetében az iskola feltétlen bezárását kilátásba helyezte. Dr. Palotai Ferenc veszprém egyházmegyei főtanfelügyelő értesítése szerint dr. báró Hornig Károly veszprémi püspök a sümegi urodalmához tartozó Deaki pusztáján díszes tanítói lakot és tantermet építtetett, az építkezés és felszerelés 4.000 frnyi költségén kívül a tanító fizetését 300 frt készpénzben, fűtésben és 100 frtot érő egyéb járulékokban megállapította s a növényeket mindennemű tanszközzel ellátta. — Grand Miklós országos méhészeti felügyelőnek Zalavármegye 105 községéből nyert adatai értelmében 1889-ben 327 métermázsza 15.823 frtot érő méz termelődött, ugyan ezen évben 1212 kiló viasz 1212 frt értékben nyeretvén, a vármegye tanítói járáskörét a méhészet buzgó művelésére s a kezdőket a földművelésügyi miniszterium által kiadott és díjmentesen megszerelhető szakszerű füzetke beszerzésére a megyei tanterület elnöksége utján felhívta. — Egy Perlakon szervezendő, a vármegyében immár hetedik iparos tanonc iskola ügyében az előzetes intézkedéseket megindította. — Végül jelenté, hogy a sümegi isk. bizottság értesítése szerint, a Ramazetter Vince és neje által tett hagyományból szervezett felső leányiskola megnyitott. — Ekkor Zalavármegyében 1890. szeptember elejétől megnyitott egy polgári fiú-iskola (N. Kanizsán), egy felső leányiskola (Sümeghen), egy zárda iskola (Z. Apátiban), egy alsó-fokú kereskedelmi iskola (N. Kanizsán), egy iparos tanonc iskola (Usáktornyan), egy kisdudóda (Z. Apátiban), két elemi iskola (Pető-Henyén és Deklezsmben), végül egy puszta iskola (Deákiban).

Dr. Bartha Gyula alsó-lendvai polgári iskolai igazgatónak, Hoffmann Mór és Schmidt Károly nagy-kanizsai, Káposztás Ferenc alsó-lendvai, Rhédey Ferenc csáktornyai, Udvardy Vince zalaegerszegi polgári iskolai tanároknak, Márkus Sándor és Márkusné — Körmendy Emma molnárii áll. iskola tanítóknak ötödéves korpótlék ügyében beterjesztett kérvényei, a bessenyői községi iskolának 1890. évi költségvetése a miniszterhez pertólólal felterjesztettek.

A sümegi felső-leányiskola alapítványi levele és jellege ügyében érkezett miniszteri rendelet értelmében a kérdéses adatok a miniszterhez felterjesztettek, valamint Stádel János tárnok lakosnak feltolyamodása a közigazgatási bizottság végzése ellen.

Hugauff Ede szent-balázi községi tanító megválasztása megerősített.

Herédy Endréné panasza felévi ellátása ügyében előterjesztvén, a járási főszolgabíró felhívatik, hogy az érdekeltek meghallgatása után elsőfokú határozatot hozzon és eljárásának eredményéről tegyen jelentést.

Közegészségügy.

Dr. Manjón Károly megyei főorvos a megye területén az 1890. évi október hónapban észlelt közegészségi állapotokról és egyéb, a közegészségügyet érdeklőkről a következő jelentést terjesztette be a közigazgatási bizottság november havi ülésére:

Időjárás viszonyok. A hónap elején és közepén kellemes meleg időjárás uralkodott, melyet a hónap vége felé hirtelen erősebb hideg váltott fel és ez némileg enyhülve, egész a hónap végéig megmaradt.

A feljegyzett meteorológiai észleletek szerint a lég-hőmérsék maximuma volt + 25-8° C, minimuma + 5-8° C, havi közép + 8° C. A nedvesség középértéke száza-

— Ha csalódtam-e! — nevetett föl keserűen — mond, hogy a menyországból a kárhozatba, az égből a pokolba estem és az még mind sémni az én csalódásomhoz képest.

Majd rövid szünet után hozzá tette:

— Neked igazat volt!

— Szegény barátom!

— Majd egyszer elmondok mindent, most nincs erőm hozzá — mond Jenő kinosan sóhajtván és a seb kötelekre pillantva, hozzá tette: és azért akartalak én megölni? megtudsz-e nekem bocsátani?

— Szót sem érdemel az egész, — mond Endre vidáman, a seb csekély, pár hét alatt beheged.

— Bár én is azt mondhatnám!

Jenő nem vette észre, hogy Margit a másik szobában ül és minden szót hall; a kis leány meghúzódott egy fauteuilben s szivdobogva hallgatta a keserű szavakat, melyek az ő szívének olyan végtelenül édesek voltak. Egy köny gördült ki szeméből és hálásan kucsolta össze kezét, oh az Isten még is nagyon jó!

Fölkelt helyéről és átment bátyjához, új kötést kellett alkalmazni a sebre, Endre meglátván a leánykát, mosolyogva mondá:

— Nézd csak az én kis őrangyalomat, milyen önfeláldozással ápolja rossz bátyját, egy pillanatra sem hagy el és a szegény gyermek jobban szenved, mint én.

— Boldog ember, kinek ily szerető nő szív jutott osztályrészül — mond udvariasan Jenő — irigylésre méltó ember az, akit így szeretnek.

— No akkor te leginkább vagy méltó az irigylésre a világon — mondá meggondolatlanul Endre, de a leányka zavartan rejté keblére arcát és szeliden mondá:

— El akarsz árulni!

— Ne félj Margitkám, nem árulak el, még korán volna.

Ne gúnyolj barátom — mond Jenő elpirulva — megérdemlem ugyan tőled, de még is fáj és sért.

lékokban 80%; csapadék havi összege 125-8 mm. A szelek irányát illetőleg leggyakrabban észleltetett E. és Ny., továbbá D-Ny. és D-K.

A közegészségi állapot a felbukkanás általánosan kielégítő, sőt a letenyei, szent-gróthi és kanizsai járáásokban kedvező volt. A felmerült kóros esetek közül legnagyobb számmal a légzőszervek bántalmi fordultak elő, de gyógykezelés tárgyát képezték még emésztő szervek hurutok, néhány váltózá és hasi hagymáz, legnagyobb részben kedvező lefolyással.

A gyermekek közegészségi állapota annyiban mondható kevésbé kedvezőnek; mert ezek között a megbetegedések száma a múlt hónapéhoz arányosítva, szaporodott és a légző-, valamint emésztő szervek bajokon kívül a heveny fertőző bajoknak szörványos esetei is több helyen észleltettek, nevezetesen Káptalanban és a hozzá tartozó Barátfá pusztán a kauyará, Kamzán vörheny, ugyanitt roncósoló toroklobnak néhány esete is merült fel, valamint Perlakon és vidékén.

A hevenyfertőző kórmenek közül a szeptember hóban Liczkóban és Orosztonyban uralkodott vörheny októberben Pákán is fellépett, Liczkóban pedig megszűnt. E három községben a járvány fellépte óta megbetegült 62 egyén, kik közül meggyógyult 20, meghalt 31 és a hónap végén további ápolás alatt maradt 11. A verhas Bagonyán öltött járványos jellegű 67 kórosattal, melyek közül gyógyulással végződött 37 eset, halálos kimenetelű volt 10; a hónap végére ezen járvány megszűnt.

Bonvizsgálat összesen 23 esetben teljesített és pedig tizennégyezer törvényeszkői megbízatás folytán, kilenceszer rendőri tekintetből. A halál legközelebbi okai voltak a törvényeszkői boncolatoknál: 4 elvérzés, 4 agyrongosulás, 3 agyvérömleny, 1 agylob és 2 szivhűdés elégsébből; a rendőri boncolatoknál 3 elvérzés, 2 megtagyás, 1 fuladás, 1 szivhűdés, 1 agyarázkódás és 1 mérgezési gyomorlob.

Külső hullaszemle rendőri tekintetből véghezvitett 15. **Súlyos sértés** bejelentetett 12.

Öngyilkosságot 4 egyén követett el, kik közül 2 (Barth Matild tüske-szent-péteri és Pirmann István merényei) magát agyonlőtte, 2 pedig (Renner Erzsze zalaegerszegi és Tóth Ferenc balaton-ederesi) felakasztással vetett véget életének.

Véletlen szerencsétlenség általi halálnak 12 egyén esett áldozatává és pedig 2 (Kern János pakodi, Major Péter rédicsi) vízbe fullt, 3 (Lakos József gellenházi, Hancsek Károly m.-szerdahelyi, Köpör József csereszegtomaji) megtagyott, 2 (Imre Imre, Imre Eleonora) megégett, 1 (Német Rozi végedi) villám által sújtott agyon, 2 (Kurucz Pál Mihályfán, Borsos Mária Gelsén) kocsi által elgázoltatván, agyarázódásban haltak meg, 2 pedig (Vizeli Gábor Ábrahám hegyen és Neupauer Gábor Szent-Békállán) a szénsavval telt pincében fuladtak meg.

Elmekórnak egy esete lett hivatalos beavatkozás tárgya; az illető, mint heveny tébolyban szenvedő, kórházba szállítottatott.

A tapolczai vincellériskola szervezete.

Az iskola felügyelete és vezetése. Az iskola a földművelésügyi m. kir. miniszterium felügyelete és az általa kinevezett felügyelő bizottság alatt áll. — Az iskolát vezeti az iskola igazgatója.

Az iskolában követett nevelési irány. Tekintettel arra, hogy egy alsó-fokú szakiskola, melynek feladata kizárólag gyakorlati — munkás egyének képzése, az elméleti tanulmányokat csak oly mértékben tárgyalhatja, amennyi elkerülhetlenül szükséges ahhoz, hogy az illető tanuló megértse, hogy az általa végzett munkát miért kell úgy végeznie, amint ő a gyakorlatban arra tanítatik és mert legfőképpen jó munkásokra, illetve munkavezetőkre van legnagyobb szüksége a Balaton-melléki birtokosságának, a nevelési irány kiválólag gyakorlati.

— Fölteszed azt rólam, hogy most én téged kigunyollak? — mond komolyan Endre — nagyon nemtelen eljárás volna az tőlem. De vigaszt akarok öntenél fájó szívedre, hogy ne bántódjál, hogy igyekezzél feledni, mert van valaki, aki téged jobban, százszor jobban szeret, mint az a másik.

— És te honnan tudod azt? — kérdé csodálkozva Jenő.

Honnan tudom? megálmodtam. Eljött hozzám és kért, könyörgött, hogy ne öljelek meg, ne bántsalak s nekem meg kellett ígérnem, hogy nem lövök rád.

— Az én életemért könyörgött, — ismétlé halkán Jenő — pedig tudta, tudnia kellett, hogy én más szeretek, más rabja vagyok és ő mégis szeretett engem...

Ha igaz, amit mondtál — folytató ünnepélyesen, úgy mond meg neki, legyen ő bárki, hogy életemet neki szentelem, ha ugyan elfogadja ezt az én összetört, reményt vesztett szívemet!

E pillanatban tekintete Margit sugárzó arcára esett, a leányka nem birta eltitkolni boldogságát és örömkönyvekben tört ki. Jenő megdöbbenve nézett rá egy ideig, aztán egy ellenállhatlan ösztönnek engedve, oda lépett a leánykához és megfogta kezét.

Köszönöm, köszönöm; kegyed volt az én titkos őrangyalom!

Rövid idő múlva Jenő kiheverte csalódását, és nem is szerette, ha Irént elhőzták; haragudott, ha vissza gondolt a multra, arra az időre, midőn ő Margitkáján kívül mást is szeretethett.

Irén még pár évig nagy szerepet játszott, fölmerült itt is, ott is, mint ünnepelt félvilági hölgy, aztán lassan eltűnt, elveszett a homályba, senki sem tudta, mi lett belőle. Talán az a nyomorult, megtört, idő előtt megvéntül rongyos koldus asszony ott a templom ajtajában, többlet tudna róla.

A szőlő művelésből — külön súlyt fektetve a phylloxera elleni védekezési eljárásokra, elkezdve a szőlő szaporítás módjainál, megtanulják az ujabban nagy fontosságot nyert szőlő-oltással és szénkénnel való gyérítéssel egyetemben — a szőlő állandó munkáit u. m. a nyitást, metszést, kapálást, gyomlálást, karózást stb. megfelelő időben és helyes mód szerint, amennyiben minden munkát sajátkezűleg és hosszabb időn át felügyelet alatt teljesítenek mindaddig, míg azt el nem sajátítják.

A termő föld megmunkálását és esetleges hibáinak javítását (trágyázás), a szőlőterületek célszerű berendezését, végül pedig a szőlő betegségeit és ellenségeit, az előbbieket gyógyítását, az utóbbiak irtását.

Az okszerű szüretelési eljárásokat, az erjesztést, nyílt és zárt fejtéseket begyakorolják és ezeken kívül derítési és szüreti kísérleteket vezetnek.

A borászat elméleti részéről megtanulják a must és bor alkatrészeinek megismerését, a cukor, szesz és savtartalom meghatározására szolgáló eszközök kezelését, a helyes erjesztés feltételeit és keresztül vitélet, a fejtés lényegét, a bor ápolását és a derítő szerek hatását. Végül a bor betegségeit, azok okát és gyógyítását, valamint a bor ízletét és osztályozását gyakorlati kóstolás által.

A gyümölcsfatenyésztésből a gyümölcsta szaporítását, nemesítését és ápolását illető munkákat sajátkezűleg végzik, elméletben pedig az ezen munkák értelmezéséhez szükséges alapelvekre tanítatnak.

Végül kisebb mértékben a konyhakertészetet is tanulják, kiválólag azonban gyakorlatilag, az elméletben csak a legszükségesebbre történik kiterjeszkedés.

Emellett pedig minden elkövetik, hogy munkát kedvelő, szorgalmas és értelmes egyének neveltesse.

Az iskola célja. A szőlő művelés és borkezelésben kiválólag gyakorlatilag jártas és értelmes önálló, vagy szolgálatba lépő munkásokat illetőleg vincelléreket képezni, a kik a szőlőművelés, borkezelés és gyümölcsta tenyésztésben gyakorlati ismeretekkel bírnak.

A tanfolyam tartama. A tanfolyam tartama egy év. (A tanfolyam kezdete és befejezése a helyi viszonyokra való tekintettel állapítandó meg).

A tanulók és felvételi kellek. A tanulók kétfélék lehetnek u. m. 1. bent- és 2. kint lakók. A saját költségek és ösztöndíjasok száma a helyi viszonyok alapján állapítandó meg.

Felvételi kellek. 1. 16 évet betöltött életkort igazoló születési bizonyítvány. Idősebbek, kik katonai kötelezettségüknek eleget tettek, vagy kik valamely kézimesterségben, különösen pedig kádárságban jártasak, előnyben részesülnek. 2. Írás, olvasás tudás. 3. Ép erős, elégséges munkabíró testalkat. 4. Jó erkölcsi bizonyítvány. 5. Szülőnek vagy a gyámnak beleegyezése és kötelező nyilatkozata, hogy a tanuló az intézetet — é közben vagy a tanfolyam tartama alatt nem hagyja el. — A felvett tanuló úgy fehé, mint felső ruhával, lábbelivel és ágyneművel tartozik magát ellátni, valamint egy kertü kést és metsző ollót saját költségén beszerezni.

Nagyon kívánatos és ez felel meg az iskola tulajdonképeni céljának, ha az egy évi tanfolyamra a birtokosság már alkalmazásban levő értelmesebb vincellérejeit küldené, kik már a kézfogásokban gyakorlati képességgel bírván, mint ilyenek, a célnak megfelelően csakugyan értelmes munkásokká és munkás vezetőkké lesznek kiképezhetők s akik emellett, hogy a munkásokra felügyelnek, maguk is dolgoznak.

Az ily egyéneknek a felvételnél első sorban nyújtatik előny, az ilyenek, amennyiben helybeliek, egyébiránt mint kint lakók vehetnek részt a tanfolyamon.

Napirend: Téli félév. Reggel 3¹/₆—7¹/₆ig előkészületek a tanórára, 7¹/₆—7¹/₆ig reggelizés, 7—8 elméleti oktatás. 8—12¹/₁₂ gyakorlati munkák végzése. 2¹/₁₂—1¹/₁₂ig étkezés és szabad idő. 1—5. gyakorlati munka szabadban és pincében. 5—7. beszélgetések a napi gyakorlati munkák végzésének módzatairól. 7—8. estebéd. 8—9. öltözék és szerszámok rendbe hozása. 9 órakor lefekvés. **Nyári félév.** 3¹/₅—6¹/₅ig előkészületek a tanórára. 6—7. elméleti oktatás. 7—2¹/₈ig reggelizés. 2¹/₈—2¹/₁₂ig gyakorlati munka. 12—2¹/₂ ebéd és szabad idő. 2¹/₂—3¹/₂ig pince gyakorlatok. 3—8. gyakorlati munka. 8—9. estebéd, beszélgetések a végzett gyakorlati munkák felett.

Tanító személyzet. Az igazgató előadja a szőlőszet, borászatot s gyümölcstészetet és vezeti a gyakorlati teendőket.

Tanítás. Segédanyagok: *Helyesírás-tan. Szám-tan.* A négy alapművelet egész, tört és tizedes törtekkel. A métermérték ismertetése. Egyszerű és összetett hármasszabály, vegyítési és társasági szabály, végre kamatszámítás. *Mértan.* Területek kiszámítása. Egyszerűbb tönör testek köbtartamának kiszámítása. *Könyvelés.* A leg-egyszerűbb pénztári és letári napló és napszám kimutatás készítése. *Rajz.* Szőlő és gyümölcsösök tervei. *Szaktárgyak. Szőlő művelés.* A szőlő külső szerveinek ismertetése. A szőlő tenyésztésének feltételei. A szőlő növény táplálkozása. A talaj, a víz, a levegő, a világosság, a melegség befolyása a szőlő életére. A szőlők szaporítás módjai. A szőlő nemesítése, a szőlő iskolák berendezése. Új szőlők betelepítése u. m. tervkészítés, telkesítés, beosztás, ültetés. A szőlő állandó munkái. Különböző szőlő művelési módok: csapos-törke, szálvessző-törke és combműveletek szerint. Szőlőfaj isme. A szőlő betegségei. A szőlőre káros állatok és növények ismertetése. *Borászat és pince kezelés.* Szüretelés. A szőlő érése, szüretelési előkészületek, szőlő szedés, válogatás, must nyeres. Erjesztés. A must alkatrészei. A helyi erjesztés feltételei, fehér és vörös borok erjesztése. Erjesztési kamara. A kiejedt bor alkatrészei. A kiejedt bor kezelése az első lefejtésig. *Ászoklás.* Ászok pince. Ászoklási munkák u. m. töltögetés, fejtés, borbetegségek gyógyítása, borosztályozás, borházasítás, Jerítés, üvegezés. *Gyümölcstatenyésztés.* Alanyok és azok szaporítása. Nemesítési módok. Faiskola berendezése és kezelése. A gyümölcsták kiszedése és kezelése. Gyümölcsták berendezése. A gyümölcsták további ápolása

és idomítása. Gyümölcs faj ismeret. Gyümölcsfa betegségek. A gyümölcstárakra hasznos és káros állapotok ismeretése. *Konyhakertészet.* A konyhakert feltételei. Melegágy és hidegágy. Palánta (rásza) tenyésztés. A közönségesen használt konyha kertü növények osztályozása, tenyésztők feltételei, azok tenyésztése és eltartása. A szükséghez képest a szőlő és bór mellékterméneinek gyakorlati feldolgozása is bemutatatik. *Gyakorlati oktatás.* Főújság fektetettik az elméleti oktatás elsajátítására. A helyes feltételek ellenőrzése céljából munka napló vezetetik minden egyes növendék által, melybe az illető az az nap végzett munkát saját feltételei szerint leírja és pedig úgy az okot, a miért, és a módot, amiképp azt tennie kell.

A postát igénybe vevő közönség figyelmébe.

Az eddigi tapasztalatok szerint a postát igénybe vevő közönség gyakran hátrányt szenved azon szabályok figyelmen kívül hagyása által, — melyeket a közönségnek, de főleg a postával sürűbben érintkező kereskedőknek már saját jól fölfogott érdekeikben is szigorúan követniök kellene.

Statistikai adatok nyomán közölhetem, hogy Magyarországon a kézbesíthetetlen levélpostai küldemények száma évenként százezerrel többre rug, és ennek kevés kivétellel az elégtelen vagy helytelen címzés az oka.

A visszaérkezett levelek, ha a feladó azokon megnevezve nincsen, a tennálló szabályok értelmében az igazgatóság kebelében működő bizottság által felbontatnak és a mennyiben sikerül a levél feladóját ez uton kipuhatolni, ennek visszaadottnak. A múlt évben sikerült ekként 13966 darab levelet a feladónak visszaadni; míg 97.647 darabot, melyek sem címzettjüknök, sem feladójuknak kézbesíthetők nem voltak és melyekről a feladók bizonyára azon véleményben vannak, hogy azok a postán elvesztek, — meg kellett semmisíteni.

A postai tarifák 4. §-a értelmében, ha a levél nagyobb helyre szól, ki kell tenni a címzett lakását is, ha pedig a rendelési helyen postahivatal nincs, az utolsó postát is. Oly neveknél, melyek gyakrabban fordulnak elő, valamely közelebb meghatározó szót vagy hogyha ilyen nincs, rá kell írni a megyét pl. Rákos Palota, Vár Palota, Szántó Abony megye, Szántó Hont megye; sőt a járást is.

Hasonlóképen ha a címzettnek gyakran előforduló neve van mint pl. Kovács János, Szabó István; Varga Pál stb., szükséges hogy a név elé vagy utána szintén valamely közelebbi meghatározás tészesek pl. ij. dr. tanár, ügyvéd stb.

A közönségnek a levelek borítékolására és alakjára is nagyobb gondot kellene fordítani, mert kisebb levelek a sok ezer levél közül a legnagyobb pontosság mellett is könnyen hírlapok vagy más levélsozati küldemények közé keveredhetnek s így nem ritkán idegenek kezébe juthatnak és el is vesznek.

A nagyobb levélsozati küldemények, főleg az áruminták (gabona mustrák stb.) burkolatai sokszor úgy gyengék, hogy azokat a posta kezelés közben elkerülhetetlenül szükséges egy bekötésre használt zsinag megsérti, minek következtében tartalmuk egyrésze már szállítás közben kihull és elvész.

A gabona, liszt s egyéb mustrákat tartós vászon vagy más szövött anyagból készült zacskókban kellene elhelyezni; még sokkal gondosabb csomagolást igényelnek a folyadékokat, zsíros és festék nemű anyagokat tartalmazó áru minták pl. erős üveg, és fa tartályt, melynek tőrészporral vagy egyéb az esetleg kiszivárgó folyadék felszívására alkalmas anyaggal kell kitöltve lenni, sőt ezen utóbbi tartályt magát is érdozozba kell helyezni.

Nem könnyen olvadó zsinernüek, melyek a többi küldeményeket nem veszélyeztetik, egyszerű tartályban adhatók fel, ha ezt fából vagy ércből készült más tartály védi. Poralaku száraz festék mintáknál szintén elég egy doboz, ha az fénymázos vagy kátrányos vászonba vagy kártya papírba van burkolva.

Mindezen esetekben a csomagolásnak egyszersmind olyanannak kell lenni, hogy a tartalom megvizsgálható legyen.

Gyakran kár és késedelem háromlik a közönségre a pénz és áru küldeményeknél az ugynevezett kocspostai csomagoknál is, a mennyiben, a pénz levelek burkolatán oly borítékok használtak, a melyek a rendes alaktól eltérnek, a használt pecsét viasz pedig néha oly rozsz, hogy a pecsétek utközben leválnak, a mi a levél gyors és akadálytalan továbbítását csak megnehezíti, sőt meg is akasztja.

A legtöbb kellemetlenség azonban a kocspostai csomagok helytelen felszereléséből ered.

A közönség csomagjait minden tekintet nélkül a szállítási ut hosszára és a rendelkezésre álló szállítási eszközökre, a tartalom értékére és minőségére egyaránt egyszerű papírból vagy gyenge lemez papírból készült burkolatba göngyöli.

Eznek következtében azután, hogy egyes küldemények a postai közegek minden figyelme és elővigyázata mellett, kivált rosszabb időben és rossz uton, vagy ha a szállítványok száma a szokottnál nagyobb, megsérülnek, s ily esetekben, ha valami a csomagból kihull és elvész, a felek azért, mert a küldemények feladására vonatkozó postai szabályokat szem elől tévesztették, kártérítést nem kapnak.

A kereskedők egy jelentékeny része sokszor drága ruhaszöveteket, bár több rétegű, de gyenge, legrosszabb minőségű csomagoló papírba helyezi el, sőt kényesebb természetű, kész ruha darabokat, kalapokat stb. a leggyengébb nemű papír dobozba rakja.

A postai közegek nincsenek mindig azon helyzetben, hogy a föladókat gondosabb csomagolásra figyelmeztessék, mert néha a tartalom nincs pontosan megnevezve, néha pedig a fogatkozást külsőleg észre venni nem lehet.

A csomagolásra nézve elv, hogy a csomagoknak úgy kell göngyölve lenniök, hogy egy részt a burkolat a tartalmat külső befolyás ellen megvédje, másrészt, hogy maga a tartalom más küldeményekben kárt ne tehessen.

A küldemények mikénti csomagolása tehát a küldemény értékétől és minőségétől, a terjedelemtől és a súlytól tetvéten függöve, a célból a küldeményeket közönséges, vagy tonájkával kifelé fordított viaszos vászonba, bőrbbe, szükség esetén vászonnal körülburkolt dobozba kell becsomagolni s jól körül kötözni, vagy egyáltalán jó szerkezetű, erős ládába csomagolni.

Ekszerek és drágaságok tokban elhelyezve, azonfelül vászonnal körülburkolt erős fadóbozba vagy faladéskába zárva és jól körül kötözve adandók fel.

Csekélyebb értékű, nedvesség, dörzsölés, nyomás vagy ütés folytán nem egykönnyen megsérülő tárgyaknál elégséges, ha tartós, de minden esetre többrétű jó minőségű csomagoló papírba burkolva, jól körülkötöztetnek.

Vaj, zsiradék és folyadékok különös és gondos csomagolást igényelnek.

Folyékony vagy törékeny tárgyak burkolatára figyelmeztető idom vagy fel rajzolandó, romlandó tárgyaknál ki kell tenni, hogy romlandók.

Csomagolás nélkül csak lezárt utazó táskák, bőröndök, jól abrónsoli hordók stb. továbbá már nem vérző vad adható fel.

Több vad összekötve egy küldeményben el nem fogadtatik. Szárnyas vad csak kosárba téve vagy fenyő galyakba burkolva szállítatik tovább.

Jég közű csomagolt élelmi szerek a szállítástól egészen ki vannak zárva.

Sok nehézséget okoz végül a kocspostai csomagok lezárása és címzése is.

A pecsételésre jó minőségű, tartós pecsétviaszt kell használni és vésetet pecsét nyomóval lenyomni, hogy a pecsét utközben le ne töredezzék. A varrásra, illesztésre, zsinagere annyi pecsétet kell alkalmazni, a hány elégséges arra, hogy a küldeményt a pecsétek megsértése nélkül fölbontani ne lehessen.

A belföldi és a magyar osztrák postai esere forgalomban a 200 frt nyilvánított értéket meg nem haladó kocspostai csomagok pecsételést nélkül is elfogadtatnak, ha a tartalom vagy oszthatatlansága vagy a használt csomagolás és lezárás (rag jegy) által különben is eléggé biztosítottnak látszik.

Az aranyat, ezüstöt vert alakban vagy rudakban, továbbá készpénzt, értékpapírt, drágaságokat, valódi csipkét és efféléket tartalmazó küldeményekre azonban, ha az érték nyilvánítás mellett adatnak föl, a kivételes intézkedés nem vonatkozik. A cím tisztán, olvashatóan, tüzetesen és lehetőleg magára a burkolatra írandó. Ha ez nem volna lehetséges, a címet egy papírlapra kell írni s azt nem csak szélével, hanem egész hátsó lapjával kell a csomagra és pedig a göngyöletet összekötő zsinag alá ragasztani. Hogy ha a csomag címlapjára címzett neve helyett csak egyes jelzőbetűk vagy számok iratnak a szállító levélre, címzett teljes nevén kívül a csomag jelzőbetűit illetve számait is oda kell jegyezni.

A kir. posta (és távirtd) hivatal utasítva vannak, hogy oly csomagokat, melyekre a címlap nem egészen a hátsó lapjával, hanem csak széleivel vagy négy sarkával van oda ragasztva, vagy melyek nagyon gyenge vagy épen összetartott zsinaggal vannak körülkötve, el ne fogadjanak.

Aranyat, ezüstöt, pénzt, ékszeret és drágaságokat tartalmazó, nem különben azon küldeményekre is, melyek értéke a 100 frtot meghaladja, címlapot ragasztani nem szabad. Ily küldemények teljes címét mindig magára a göngyöletre kell írni.

A címlapra, illetve a küldemény burkolatára a címen kívül még a küldemény tartalmát és értékét, az utárvételi összeget s a küldemény különös kezelésére vonatkozó megjegyzéseket (pl. express, törékeny, gyorsan romlandó stb.) kell kitenni.

Ily eljárás mellett azután eleje vétetik azon panaszoknak, melyek, ha a küldeményben valamely kár esett, a közönség köréből oly gyakran fölhangzanak, pedig a hibát az elősorolt szabályok figyelmen kívül hagyása következtében a legtöbbször a feladó követi el.

CSARNOK.

Almanach.*

Az Almanach eszméje, mely három évvel ezelőtt támadt, fényesen bevált. Az „Egyetemes Regénytár“, melynek 90 kötete több mint háromszázezer példányban forog már közkezen, nemcsak azon iparkodott, hogy olvasókat szerezzen, hanem arra is törekedett, hogy írkat szaporítson maga köré, kik az olvasóktól kedvet nyerve az írásra, megkedveljék és még jobban megkedveltessek a vállalatot, s író, olvasó és könyv együttvéve alkossa azt a szoros kapcsolatban levő egészet, melynek részei egymás nélkül csak tengődnék. Olvasó híján az író az asztalfióknak dolgozik, ha ugyan végkép kedvét nem veszti. Írói buzgóság nélkül viszont olvasó kör nem teremthető, s a kettőnek egymás részvétele vagy gyarlósága miatt való panaszát, meddő torzszakadást megsínyli a könyv és ök maguk is. S ez az a circulus vitiosus, a melyből olyan nehéz a kibontakozás.

De mégis sikerült. Az Egyetemes Regénytár minden évi csinos Almanachja maga köré gyűjtötte elbeszélő irodalmunk veteránjait és fiataljait, s régi gárda és új nemzedék nemes versengésben száll sikra magát kedveltetni, istápoltatni. Maholnap talán oda is eljutunk már, hogy a könyvvásárló nem annyira az irodalmat fogja „pártolni“, mint inkább önmagát; mint a hogy más, nagy nemzeteknél a műveltségre jogot formáló közönség nagyon jól tudja azt, hogy a könyvet a maga

okulására, gyönyörködtetésére, művelésére veszi, s teszi ezt nem nagylelkűségből, hanem szükségletből. Túl a mi határainkon nyugat felé az irodalom és művészet „pártolását“ nem emlegetik a „hazafiaság“ ékes nevén, küzdudattá, közérzéssé, egészen természetes dologgá vált ott már az, hogy a ki magát művelni, magában irodalom és művészet iránt való fogékonyságot érez, táplál és kielégít, az a legtermészetesebb és legjózanabb hazafiaságot cselekszi, mert önmagával szaporítja nemzete művelt fiainak és leányainak számát.

Olyan elemi dolog ez, hogy szinte elmondani is fölösleges, fejtegetni pedig fölöslegesebb, mint a nyitott ajtók betolása. Ott vagyunk ma már, hogy — Madách szerint szólva — a környező levegővel együtt szívjuk be azokat az eszméket, a melyekért (hiszen csak az imént láttuk a magyar színészet százéves jubileuma alkalmával) régen annyira lelkesüléssel, annyi önteláldozással kellett küzdeni. Ma az ily küzdelmek esendesen, szinte észrevétel nélkül mennek végbe, a nemzet általános művelődésének hatalmas nyomása alatt. Itt az Almanach, mely emlékeztet a régebbi irodalmi erőszítésekre, mikor egy egész kis íróvilágnak kellett egyesülnie, hogy úgyszólván kiereszkoljja a közönség tetspedő egykedvűségétől a pártolást; míg ma egészen természetes, rendes dolog, hogy az írók, mint egy kis kellemes társas csevegésre, találkoztatót adnak egymásnak a minden évi csinos kötetben, s a közönség szintolyan természetesen siet tudomást venni a találkoztóról, és a kiket külön-külön, könyvek-ből, folyóiratokból, hírlapok tárcáiból ismer és kedvel, örömmel látja őket együtt s hallgatja mondanivalóikat, köt új ismeretéseket, a mint egy-egy újabb elbeszélő kerül a sorba, a kívül ezen a téren még nem találkozott, keresi, megismeri többi munkáikat szóval: használt magának és használt az irodalomnak.

Az Almanach ez idei, 1891-re szóló kötetében is találkozunk az írói társaságban „új“ emberekkel, nem olyan újakkal, kiknek első munkája itt lát először napvilágot; csak annyiban újak ők, hogy most kerülnek először ebbe a speciális társaságba. Herczeg Ferenc, Margitay Dezső, Dóczy Lajos, Kozma Andor ismert nevek irodalmunkban. Herczeg Ferenc, ki az Egyetemes Regénytár mult évi regény pályázatán tünt fel „Fenn és lenn“ című regényével, számos elbeszélést és rajtot bocsátott ki azóta. Az Almanachba a „Gentleman című“ novellájával közölt be. Csizsolt, művelt stílusa, gördőlékeny előadási módja ezuttal is a régi és a „gentleman“ban pompás kabinet-képet rajzol a katona-életből. Margitay Dezső régi író, kit az Egyetemes Regénytár olvasói is jól ismernek. „Megtölt lelkem“ című mély psychológiával, jellemző erővel s igaz humorrall írott regényéből „Egy nagyon szerencsetlen ember“ humoros rajzát adja élelnek vonásokkal. Dóczy Lajos, a költő és színműró, ki ki nemrég bocsátott ki elbeszéléseket s most Madách „Ember tragédiájának“ németre fordításával és ismeretetésével foglalkozik, „Miss Mary“ című novellával, dióhéjba szorított regény nyelvezetűvel az Almanach tartalmát, komolyan érintve egy sokak előtt égetőnek tetsző társadalmi kérdést. Kozma Andor, a fiatal poéta-nemzedék egyik legföltünőbb alakja, „Napok, évek“ cím alatt megkapó kis képet rajzol egy vak koldusról, meg a vezetőjéről. A Borsszem Jankó egyik humoristája itt tagadja meg magát, s a komoly tárgyat folyvást kiséri a humoros hang, melyet egy hajszál választ el a tréfától, de ezt a hajszál vonta határt meg is tartja mindvégig.

Az Almanach régi gárdájából egy egész nagy társasággal találkozunk. Ott van először is Jókai mester, ki minden évben hűségesen ellátogat a társaságba s vezeti a sort. „Csel-csal“ címmel tréfas rajzot vet élénk a yankee-életből, az ő utólréhetetlen, lebilincselő elbeszélő modorában, melynek egyik titka a folytonos, újabb meg újabb meglepetés. Gyarmaty Zsigáné, a komoly tehetséggű író nő mélabus képet vázol „A temetőben“ cím alatt. Vadnay Károly „Az örökös tanában“ egy család szomorú végét írja le, a magvas írói talentum egyszerűségével. Murai Károly a „Huszárszereltem“ szerzője „Gyermekszerelem“ című hangulatos rajzzal nyeri meg az olvasó tetszését. Bericik Árpád „A kinek pénze van“ című novellát ír jökdéví, gyönyörös tollal. Agai Adóli az első Almanach „Tudós pincér“ — éhez pendant képet rajzol „A kávéház oszlopá“ban. Hevesi József „Sul Mare Lucica“ — ja kedves, élénk hangú elbeszélés a javából. Sebők Zsigmond „Mesé“ — t ir egy piros irkáról, meg egy öreg rabról. Rákosi Viktor, az ő sajátos „blaque“ jával, egy Kocsárdon — nem látott „Napfogatók“ — t ir meg sziporkázó tréfássággal. Bárony István, a bámulatos termékenységgű tárcairó „Egy sánta lábról“ cím alatt pompás falusi képet rajzol, éles megfigyeléssel. A tízenegy íróhoz csatlakozik humoros előszavával és a kötet végére csapott rajzzal — „A szemérmes asszony“ — Mikszáth Kálmán, az Almanach szerkesztője.

Mint e szerfűlött rövid vázlat mutatja, az Almanach ez idei kötete kiválóan gazdag és változatos. Eynyí és ily sokféle anyag ritkán van együtt egy kötetben. Szinte egész kis könyvtár. A 16 ívre terjedő irodalmi részt megelőzi a rendes naptári rész. A kiállítás, díszes kötés becsületére válik a kiadó Singer és Wolfner cégnek. Ára 1 frt.

Helyi, megyei és vegyes hírek.

Halaadó isteni tisztelet. A felséges királyné névnapja alkalmából f. hó 19-én d. e. 9 órakor a helybeli róm. kath. plebánia templomban ünnepélyes halaadó isteni tisztelet tartatott, melyen résztvettek a helyben székelő hatóságok, a helyben állomásozó honvéd huszárság tisztikara, a különböző tanintézetek növendékei tantestületeik vezetése mellett és nagy számú közönség, az Eg. áldását kérve a magyarok legigazabb barátjára; a felséges király — aszonyra.

Erzsébet királyasszonyok névnapján, e hó 19-én d. e. 9 órakor a keszthelyi róm. kath. templomban dr. Dunszt F. apát ünnepélyes nagy misét mondott. A

* Almanach, az 1891. évre. Szerkeszté Mikszáth Kálmán. Egyetemes Regénytár VI. évfolyam III. és IV. kötete. Singer és Wolfner kiadása. Ára díszkötésen 1 forint.

szen-misen jelen voltak a hatóságok, testületek, tanuló ifjúság. A házakról nemzeti zászlók jelzik a nap jelentőségét.

Zala-Egerszeg város küldöttsége, mely Radocza János országgyűlési képviselő vezetésével Kovács Károly polgármester, Balaton József, dr. Czinder István és dr. Hány István városi képviselőkkel állott, f. hó 18-án tisztelettel *Csáky Albin* gróf vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternél a Zala-Egerszegen felállítandó főgymnasium ügyében. A miniszter szívesen fogadta a küldöttséget s kijelenté, hogy a kérdés részleteinek teljes megismerés után figyelembe venni a város kérelmét. — Ezután a küldöttség *Berzeviczy Albert* vallás- és közoktatásügyi miniszteri államtitkárnál tisztelettel, a ki válaszában kijelenté, hogy a főgymnasium létesítését támogatni fogja. A küldöttség kijelenté, hogy Zala-Egerszeg városa a főgymnasium létesítése tárgyában kész a legmesszebb menő áldozatokra is. — A küldöttség *Baross Gábor* kereskedelemügyi miniszternél is tisztelettel, köszönetet mondván a város nevében a zalai vasutak megnyitása alkalmával tett látogatásáért s egyúttal tudtára adá, hogy a város a pályaház körül létesített kertek egyhangú lelkesedéssel „Baross liget”-nek nevezte el. A miniszter a küldöttséget igen szívélyesen fogadta, örömmel emlékezett vissza a Zala-Egerszegen töltött órákra s biztosítá a tagokat a város iránt való meleg érdeklődéséről. Köszönettel fogadta továbbá a város azon elhatározását, hogy a vasuti pályaház mellett létesített kert „Baross liget”-nek neveztetett el.

Kormánybiztos. A földmívelésügyi m. kir. miniszter gróf *Széchényi Imrét* a Balatonmeléknék a déli vasut nevében fekvő homokterületeinek szőlővel való beültetésére kormánybiztossá nevezte ki.

Állandó gazdasági tudósító. A m. kir. földmívelésügyi miniszter *Szics Zsigmond* Dergecs pusztai lakost Zalavármegye sümegi járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

Köszönő levél. Báró Hornig Károly veszprémi megyés püspök köszönő levelet intézett tolnai Fesztetics Tassilló grófhhoz, hogy a meszes-györki és vonyarezi iskolák újra építésére nagyobb pénzösszeget és ingyenes építési szerkeket volt kegyes adományozni. Angyán János vonyarezi körjegyzőnek pedig az említett iskolák felállítását körül tanúsított ügybuzgóságáért és szíves fáradozásáért a megyés püspök nevében dr. Palotay Ferenc apátkananak és egyházmegyei főtanfelügyelő tejezte ki köszönetét.

Eljegyzés. *Bocsári dr. Seastits Géza* nagykanizsai kir. törvényszéki jegyző jegyet váltott *Varga Magda* kisasszonnyal, balatonfüredi *Varga Imre* m. kir. honvéd ezredes kedves leányával.

Az iparhatósági megbízottak választása tárgyában a város polgármestere a következő hirdetményt bocsátotta ki: „Zala-Egerszeg rend. tan. város tanácsa mint I-ső fokú iparhatóság által közhírré tétetik, hogy a város területén az első fokú iparhatóság mellé az 1884. évi XVII. t. c. 169. 170. 172. §-a értelmében 1890. évi december hó 7-én d. u. 3 órakor a városháza tanács termében az 1891. évi 20 iparhatósági megbízottak fog választatni. — Választható csak az, akinek évi III-ad osztályú kereseti adója legalább 10 frt. Felhívattak a t. kereskedők és iparosok, hogy ezen választáson minél számosabban megjelenjen szíveskedjenek. Kelt Zala-Egerszegen, 1890. évi november hó 15-én tartott tanács ülésből. Kovács Károly polgármester.

Gyászír. Vettük a következő gyászjelentést: Losonczy Árpád és gyermekei Etelka és Mihály, valamint Krasznay Ádám és gyermekei: Krasznay Ferenc, dr. Krasznay Gábor, Krasznay Zsigmond és Krasznay Emma mély fájdalommal jelentik, hogy felesége, illetve anyjuk, leánya és testvérük *Losonczy Árpádné szül. Krasznay Etelka*, életének 32-ik, boldog házasságának 9-ik évében, f. hó 15-én, hosszas szenvedés és a betegek sentségének fölvétele után szívbjában elhunyt. Tetemei Budapesten, f. hó 17-én délután fognak róm. kath. egyházi szertartással a németvölgyi temetőben elhelyeztetni. Budapesten, 1890. november havában. Áldott maradjon emléke!

Kiállítás Nagy-Kanizsán. A nagykanizsai iparosok közt mozgalom indult meg, hogy 1891. évben általános mű-, ipar-, termény- és állat kiállítást rendeznek. A kezdeményezők egy küldöttsége felkérte Babochay György polgármestert, hogy a megindult mozgalmat erkölcsi támogatásában részesítse, amit a polgármester örömmel megígért és reményét fejezte ki, hogy a város is mind erkölcsileg, mind anyagilag támogatni fogja a mozgalmat. Ezen ügyben f. hó 24-én nagy gyűlést tartanak a városháza gyűléstermében.

Ismerkedési estély. A keszthelyi fiatal gazdások, Ceres vig kedélyű ifjai, november hó 15-én este, az „Amazon” szálloda nagytermében, ismerkedési estélyi cím alatt igen sikerült táncmulatságot rendeztek. Ott láttuk: Baán Kálmáné, Bogyai Jánosné, Biró Józsefné, Baranyay Gáborné, Dombó Jánosné, Grohman Károlyné, Füzik Lászlóné, Braun Pálné, Deininger Imréné, Csauány Gusztávné, Hegedüs Béláné, Kiss Józsefné, Lovassy Sándorné, Emezz Józsefné, Puly Jánosné, Vértessy Ivánné, Révai Miklósné, Saáry Vincéné ő nagyságait, továbbá: Steffanits Aranka, Sebők Irma, Puly Irén, Révai Olga, Vértessy Jolán, Gizi és Lujza, Szita Elvira és Gizella, Stefanits Pepsa, Saáry Piroka, Füzik Aranka és Lenke, Rozs Janka, Rozs Matild, Nagy Margit, Emezz Gizella, Horváth Mariska, Grohmann Irma, Dombó Anna, Baranyay Etelka, Bogyai Irén, Botka Alice, Biró Ilona, Baan Atala és Ilona, stb. kisasszonyokat. A négyeseket 30 pár táncolta. A minden tekintetben sikerült mulatságnak csak a reggeli 5 óra vetett véget.

Iskolai épületek átvétele és felszentelése. A mura-keresztúri és kollátszegi iskolák átvétele és felszentelése s héten foganatosított. Az átvételre megjelent Kemenes Ferenc veszprémi apát-kananok, Rainprecht Antal püspöki jószágkormányzó és Holles Ferenc építőmester. A felszentelést Kemenes apátplébános

végezte. Az ünnepélyt Etl István mura-keresztúri apát-nál gazdag lakoma zárta be.

A zalamegyei kör Budapesten alakuló ülését f. hó 16-án tartotta. A választás eredménye: dr. Hertelendy László elnök, Somogyi Ede és Strausz Farkas alelnökök, Wolf Géza titkár, Sommer Mór és Pálffy László jegyzők, Farkas József pénztárnok, Brückler István ellenőr, Juhász Gyula háznagy. A kör orvosa dr. Szigety Gusztáv lett.

A zala-egerszegi kereskedő ifjak önképző egyesülete f. hó 15-én a kereskedelmi kör helyiségében felolvasással egybekötött táncestélyt rendezett. Réthi Gábor polgári leányiskolai tanár „Vadász Judit szeretője” című művét, a népelemből vett romantikus történetet adta elő mely érzéssel. Az előadás befejeztével a jelen voltak az előadót zajoson megjelénzték, a kereskedő ifjak nevében pedig Szamek Adolf tejezte ki köszönetét, hogy egyesületük számára oly élvezetes estét szerzett. Az előadást tánc követte. — Sajnosan tapasztaltuk, hogy a kereskedő osztály ezen, hozzájuk oly közel álló egyesületnek jótékony célú mulatságától mintegy tüntetőleg távol tartotta magát. Ha a kereskedő ifjak főnökei és azok családjai részéről a megfelelő támogatásban nem részesülnek: úgy honnan reméljük ezt; mert pusztán magukra hagyatva az egyesülettel kitűzött céljukat épenséggel nem valósíthatják meg.

Lelkész kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Kenyelüs János* goricsáni helyettes plébánost ugyanoda plébánossá nevezte ki.

A zalamegyei aitalános fanító-egyesület sümegi járásköre folyó évi november hó 29-én délelőtt 9 $\frac{1}{2}$ órakor tartja Sümegen a III. fősztályban őszi közgyűlést, melyre a t. tagok s tanügybarátok tisztelettel meghívattak. Tárgyai lesznek: 1. Károlyi János gyakorlati előadása a „Beszéd- és értelem gyakorlatokból”. 2. Bánfi Alajos testületileg kiküldött képviselőnek beszámolója a IV. egyetemes gyűlésből. 3. Könyve József értekezése — pótólag — az „edzésről”. 4. Belügyek indítványok s a t. Könyve József járásköri elnök.

Letört virág. Keszthelyi polgárváros disze, virága, a testi és lelki szépségekkel megáldott *Kocsis Lina*, özv. Kocsis Jánosné leánya, 17 éves korában rövid, de kínos szenvedés után meghalt. A kedves, szép leány porhüvelyt a két testvérváros lakói nagy részvét mellett e hó 16-án kísérték az örök nyugalom helyére.

A csaktornyai ipariskolai bizottság Ziegler Kálmán elnöke a f. hó 13-án tartott ülésén értesült a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter azon rendeletéről, melylyel az ipariskola költségeinek fedezésére 300 frtot utalványozott. Tekintve, hogy ezen segély az iskola kiadásait nem fedezi, a város pedig amagyi is nagy mértékben van terhelve iskolai kiadásokkal, a bizottság újból teliratilag megkeresi a minisztert, kérve ezen iskola összes szükségleteinek államsegély útján való fedezését; különben kénytelen lenne fedezet hiányában ezen iskolát a tanév végén bezúntatni.

A tapolczai vincellériszkola szervezetét, amely iskola a jövő hó elsején megnyílik, olvasóközönségünk tájékoztatása végett mai számunkban midőn közöljük, egyúttal ezen szép hivatású intézetre felhívjuk olvasó közönségünk figyelmét. Ezen iskola felügyelő bizottságának működési szabályzatát legközelebb ismertetjük.

Zongora és németnyelv tanítás. Alulírott legmélyebb alázattal adja a n. é. közönség szíves tudomására, miszerint gyermekeket magán zongoratanításra — Cramer tanmódja szerint — ugy németnyelv tanításra — szíves készséggel elfogad és pedig igen mérsékelt díj mellett. Szíves megkeresések lakásomon Preszler rézműves úrnál körmendi utca kéretnek intéztetni. A mélyen tisztelt szőlők pártfogásába ajánlja magát. Kiváló tisztelettel Mendlik Mihály tanító.

Öskori lelet. Csereszeg-Tomaj szőlőhegyben (Keszthelytől északra) e hó 15-én földforgatás közben a munkások ifj. Magyarósy birtokán egy bugyogós korsót találtak, mely tele volt élére állított különböző nagyságú régi ezüst pénzekkel. A munkások neki estek a leletnek, kapkodták; aki szerencsésebb volt, hát egy literre valóit is markolozott. A rákövetkező nap, 16-án, vasárnap, a csereszegiek Keszthelyen utcahosszszatt másról sem beszéltek, mint a talált „bugyogós korsó ezüst-pénz” ról. Így értesült a leletről harmadnap a keszthelyi járás főbírája, ki a helyszínrre menvén, a talált régi ezüstpénzeket, melyek 1382, 1502, 1522-ből valók, lefoglalta.

Ügyvéd urak becses figyelmébe. Egy 8 gymnasium osztályt végzett — a magyar- és németnyelvet teljesen bíró egyén — ki 3 évig az *illetékkiszábsái* hivatalnál is működött és folyékony jó írással bír — ajánlkozik bármely ügyvédi irodához szerény feltételek mellett. Szíves felvilágosítás nyerhető *Preszler rézműves úrnál* körmendi utca.

Hátrálékos előfizetőinket — tekintettel az év végének közeledtére — tisztelettel felkérjük, hogy hátrálékaikat szíveskedjenek mielőbb megküldeni.

Nádszékfonás. Használt nádszékék minden alak és nagyságban csinosan kiállítva — jutányos áron kijavításra elfogadtatnak. Szíves megrendelések Preszler rézműves úrnál körmendi utca esközözlendők.

A kanyaró járvány, mely miatt Keszthelyen az iskolák zárva tartatnak, nem szűnik, sőt az orvosok azt állítják, hogy a járvány még nem érte el ott tetőpontját. Ugyanők abban a véleményben vannak, hogy Keszthelyen ez idő szerint nem kerülheti ki gyermek a kanyaró betegséget, mely szerencsére nem veszélyes lefolyású, de azzá válhatik, ha a beteg gyermek nem részesül kellő ápolásban, gondozásban. Mióta e járvány uralg, Keszthelyen körül-belül 200 gyermek volt s részben most is kanyarós.

A legjobb háziszér. Vannak népszerű háziszerek, melyek oly közbecsülésre emelkedtek, miszerint az emberek kisebb bajoknál az orvosi rendelvényt is szükségtelennek tartják s ezeket veszik igénybe. Az ily általános népszerűséggel bíró háziszerek kell, hogy mindenki által méltányoltassanak, mert a közönséget

nem lehet megtéveszteni, népszerűsége csak a valóban jó szer juthat. Ez áll Brázay Kálmán sósborszeszére nézve is. E háziszér a legjobb hatásúnak van elismerve fejtájás, migrain, szem-, fül- és fogfájás, szaggatás, esz és közhvény satb. ellen. Van valami általános hatás ezen egyszerű szerben, mit a sósborszesznek szerencsés vegyítése és készítése — mint az Brázay Kálmánnak sikerült — eredményezett, miként ezt a társadalom legkiválóbb tagjai számos köszönő levélben nyilvánosan is elismerték. Mint minden jó szer, Brázay készítménye is sok utánpótlóra talált, aki tehát valódi Brázay-féle sósborszeszt óhajt venni, az figyelje meg az üvegen levő címkét, mely a 45 kros kis üvegen 319. s a 90 kros nagy üvegen 320. számú védjeggyel van ismertté téve.

A közelgő karácsonyi ünnepek alkalmával a szülőknek nem kis fejtörést okoz, hogy kedves gyermekeiket mivel lepjék meg? A játékok közül legalkalmasabbak a horgony-kőépítő szerkevények. Mily érdeklővel dolgoznak a kis kezek és nem fáradnak bele, hidakat, házakat, templomokat, stb. építenek nyugalom nélkül. *A Richter-féle horgony-építő szerkevények* e részben leginkább méltók a dícséretre és legfőbbek ajánlhatók! Kaphatók 70 krajcártól egész 5 forint értékben.

Zár alá vétel az új védjegy-törvény alapján. Mint halljuk, a Richter Ad. és Társai (Bécsi) cégnek, mely egyedüli gyárosa a mindenütt ismeretes, csász. és kir. kizárólagos szabadalommal ellátott horgony-kőépítő-szerkevényeknek, sürgetésére egy másik köszkevény-gyárban és annak főraktáiraiban valamennyi, a Richter-féle védjeggyel ellátott készletek bíróság zár alá vették. Csak méltányolni lehet, hogy az idegen gyári jelvények használata ellen a legnagyobb szigorral járnak el, mert a gyári jelvények az azzal ellátott áruk hírének valóságos jelei. Ha valamely gyár magának és védjegyének hosszas küzdelem és nagy pénzáldozat árán jó hírnevet szerzett, úgy biztosítva kell okvetlen lennie az ellenében, hogy valamely más cég ugyanazon, vagy hasonló jegyek alkalmazásával abból hasznot ne húzhasson. És ha már a gyárosnak nem képezi büszkeségét, hogy az ő védjegye minden idegen gyári jelvényre való támaszkodás nélkül neki jó hírnevet szerezzen, gyári jelvény választásánál mégis csak szem előtt kellene tartania, hogy idegen védjegy használata a védjegy törvény értelmében vétségül tekintetik és büntetést von maga után. A fentforgó esetben B... H. cég egy horgony helyett kettőt alkalmazott ugyanily áruk szállításánál.

Kertészeti Zsebnaptár jelent meg Légrady testvérek kiadásában díszes kiállításban és tanulságos tartalommal. Végén minden napra külön szőlő jegyzék-naptárral. Ára 1 frt 40 kr. Kapható a kiadónál Budapesten (Nádor u. 7. sz.), vagy pedig bármely könyvkereskedésben.

Nyilttér.

Nyilatkozat.

Alulírottak ezenel kijelentjük, miszerint **Csorba József** 8-ik honvédhuzár ezredbeli főhadnagy úr és **Bogyay Jenő** úr sármelléki lakos között folyó évi szeptember hava 20. napján, a keszthelyi honvédhuzár kaszárnyában létrejött ügy Keszthelyen folyó évi november hava 15. napján, mindkét részről megalakult becsület-bíróság előtt elintéztést nyert.

Kelt Keszthelyen, 1890. november 15.

Torkos Aladár őrnagy,

mint a bíróság elnöke.

Bogyay Maté,
Bezeredy László,
Botka Ferenc.

mint Bogyay Jenő meg-bizottjai.

Fügh Dénes százados,
Tantossy Sándor főhadnagy,
Baur József hadnagy,

mint Csorba József főhad-nagy megbizottjai.

Farbige Seidenstoffe von 60 kr.

bis fl. 7.65 per Meter — glatt und gemustert (ca. 2500 versch. Farben und Dessins) — vers. roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépót **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. porto.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
UDVARDY IGNÁC.

Hirdetmény.

A zala-egerszegi takarékpénz-tár r. t. tulajdonát képező

Gógán-malom

a hozzá tartozó földekkel szabad kézből eladó.

A föltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők a takarékpénztári helyiségben.

Zala-Egerszeg, 1890. november 20.

Az Igazgatóság.

Komoly intelem

mindazoknak, akiknek még életbiztosító-levelük (Polize) nincs, akár kölcsön felvételénél, akár a család számára végrendelet készítésénél; mivel az életbiztosítási levél ép annyit ér, mint a készpénz. Különösen alkalmas az eladódott háztulajdonosoknak és földbirtokosoknak; mivel esetleg bekövetkező hirtelen elhalálozás esetében a biztosított tőke kifizetésével az örökösök a birtokot tehermentesen kapják. Az új házasságokra fontos a házastársaknak és gyermekeknek feltétlen ellátására. Végre biztosítékul vagy letétel használatát és társasületeknél kölcsönös biztosíték gyanánt szolgál.

Egy életbiztosítási levél minden körülmények között a leghibosabb és legjobb fekvőpénz, ennél fogva minden takarékpénztárnak eléje helyezendő.

Miképp kelljen ily biztosító levelet a legjobban és legalkalmasabban értékesíteni, erre vonatkozólag szóval vagy írásban titoktartás mellett a szükséges felvilágosítást ingyen megadja:

Klein biztosítási felügyelő

Bécs, II. Ob. Donaustrasse 59.
Értekezhetni vele 3-5-ig.
Díjtalan felvilágosítást ad minden jelzőlog vagy személyes hitelen alapuló kölcsönüggekben.

Szőlőeladás.

A „Jánka“ hegyen lévő, másfél katasztrális hold

szőlőmet szabad kézből eladom.

Venni szándékozók közvetlenül velem értekezhetnek.

Sümegeh. 1890. nov. 17.

Szidnay Antal.

SARG-féle GLICERIN-FOG-CRÈME

Rövid használat után Fogak szépsége nélkülözhetlen fogtisztító szer.

Orvosilag megvizsgálva.

Igen praktikus utazásoknál. Kellemesen üdítő.

Ártalmatlan magára a leggyengébb fogzománóra.

NB. Legközelebb Németországban, Franciaországban stb. alkalmazzák, és az udvarnál, a legmagasabb körökben, valamint a leggyorsabb földműves házaknál használják.

Kapható a gyógyszerárakban és illatszerek-kereskedésben, 1 drb. 35 kr. Zala-Egerszegen: Weisz Jónás unokaöccse, Rítcher Gyula, és Fenyvesi Miksa urak kereskedésében.

Miért kedvelik annyira a Horgony-Kőépítő-szekerényeket?

Mert nem válnak értéktelenné egy néhány nap múlva, mint a többi játékszerek, hanem a gyermekeknek évek hosszú során át mulató és oktató foglalkozási szerül szolgálhatnak, és a hosszú időtartamot tekintetbe véve a legolcsóbb játékszerek. Továbbá, mert az igazán pompás minták utánépítése a szülőknek is kellemes mulatságot szerez és minthogy mindegyik szerény szabályszerűen kiegészíthető. A ki egy kevesbé értékes utánzás vétele által nem akarja maga magát megcsalni az utasítása vissza minden szerényt melynek csomagolásán czégünk valamint gyári jelvényünk „a veres Horgony“ hiányzik. — Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Richter F. Ad. és társa, Bécs, Ulica Nibelungen 4.

Boreladás.

Méltóságos gróf Eszterházy Ferenc és Pal urak tulajdonát képező s az alább irt pincékben fekvő idej termései sörpús borok eladatnak és pedig:

Devecseri várpincében:

Somló-vásárhelyi idej sörpús bor mintegy . . . 150 hl.

Badacsonyi és kis-örsi szőlőbeli pincében:

Badacsonyi idej sörpús bor mintegy . . . 280 hl.

Kis-örsi idej sörpús bor mintegy . . . 220 hl.

Venni szándékozók az eladandó borokat a helyszínén mátol kezdve; a devecserieket bármely napon, a badacsonyi és kis-örsieket pedig az istvándi ispánsági hivatalnál (u. p. L.-Tomaj) tett előleges bejelentés után kijelölt napon megízlelhetik s a vételt kellő foglaló letétele mellett alulirt hivatalnál megköthetik.

Devecser, 1890. november hó 17-én.

Az urodalmi számvevőség.

Az általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalalag kitértetett sósborszesz készítményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokban címjegyeimet módosítom s arra két nyomtatban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyeztetvén azt egyszerű smind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

SÓSBORSZESZ

gyors enyhítést eszközöl: csúszos szagatás, fagyás, fog- és in-fájdalmak, szemgyengeség, bénulások, zsugorok stb. ellen: de különösen a bedörzsölés-kenés-gyuró-gyógyomódnál (massage) igen jó hatásnak bizonyult. Fogtisztító szerül is igen ajánlható, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tiszta, szagtalan ízt nyer a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos e szer fejmosásra is a hajidegek erősítésére, a fejkorpa kégzódés megakadályozására és annak megszüntetésére.

Ára egy nagy üveggel 90 kr., egy kisebb üveggel 45 kr.

Brazay Kámán

Budapest, IV. kerület Múzeum körút 28. sz.

Sanits Sándor és Kováts László asztalosok

temetkezési vállalata.

Tisztelettel jelentjük a n. é. közönségnek, hogy a már évek óta fennálló, hatóságilag engedélyezett temetkezési vállalatunk üzleti szerelvényeit és raktárait tetemesen megnagyobbítottuk. Nevezetesen az

új találmányu acél és Nickel-féle koporsókkal.

Mindenféle ere- és fakoporsókból nagy raktár.

Az árak nagyon mérsékeltek.

Hulla szállítások légmentesen zárult dupla ere koporsókban, az ország minden irányában eszközöltetnek.

Elvállaljuk továbbá az egész temetkezés keresztül-vitelét saját fedeles halottas kocsinkon, szobák behuzását feketere a legpompásabb díszítésekkel együtt.

Fő törekvésünk pedig az leendő jövőre is, hogy a nagyérdemű közönség és uraságok igényeit a legpontosabban kielégíthessük.

A további megbízásokért ezután is, mind eddig, előre köszönetet mondva, maradunk tisztelettel.

Hirdetmény.

Ő CSÁSZÁRI ES APOSTOLI KIRÁLYI FELSÉGÉNEK

1890. április 12-én kelt legfelső elhatározása folytán megindították a

XV. MAGYAR KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK,

melynek tiszta jövedelme

a „Fehér kereszt“ egyesület, a budapesti szüneti gyermektelep egyesület, a „Mária-Dorottya“ egyesület, a nagybányai jótékony nőegylet, a székelyföldi iparüzem, az országos községi és körjegyzők árva-háza, a borsódmegyei nőegylet miskolci árva-háza, a vagyontalan hivatalnokok özvegyei és árvái részére alakítandó alap, a magyar hírlapírók nyugdíj-intézete és végre a zágrábi országos siketnéma intézet javára fog fordítani.

E sorsjáték összes, 6767-ben megállapított nyertményei az alább következő játékterv szerint

160,000 forintnyar rugnak, és pedig:

1 főnyeremény	60,000 frrtal	40 000 adómentes magyarországi földhöz, mentes tölési kötvényben.	200 nyer. egyenk	50 frrtal	10,000 frrt
1 nyeremény	10,000		6500 sor-ny.	10	65,000
5 nyerem. egyenk	1000 frrtal, 5000 frrt				
10	500				
50	100				

A huzas visszavonhatóan 1890. évi december hó 16-an történik.

Egy sorsjegy ára 2 frrtal o. é van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók: a lottóigazgatóságnál Budapesten, (Post. jóváhaz. felemelet) hova a megrendelt sorsjegyek ára postautalvány mellett előre beküldendő; valamint a lottó-, só- és adóhivatalnál; a legtöbb postahivatalnál, a bécsi „Mercur“-nál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegyáruló közegnél.

Budapest, 1890. október 1-én.

Magyar kir. lottó-igazgatóság.